

Streekbelang Fort,
Barak Linde
en museum de Wemme
organiseren een

puzzelfietstocht langs
objecten uit de oorlog
en bevrijding van
Zuidwolde en omgeving

Deze fietstocht van circa 30 km is gemaakt door het Streekbelang Fort in samenwerking met De Wemme en de Barak Linde in Zuidwolde.

Aanleiding is dat het in 2025 80 jaar geleden is dat Zuidwolde op 10 April 1945 werd bevrijd door de Canadezen.

Deze tocht kan zowel bij De Wemme in Zuidwolde als bij het dorpshuis De Snikke ('t Jaagpad 2, 7924 RD Veeningen in Fort) worden gestart.

De tocht kan op elk moment van het jaar worden gefietst.

Wij hopen dat het voor u een leuke en leerzame fietstocht mag zijn.

Achter in dit boekje zijn wat vragen opgenomen over deze puzzeltocht.

De antwoorden krijgt u bij terugkeer in De Wemme en staan op de website van Streekbelang Fort: <https://streekbelangfort.nl>

Telefoonnummers voor noodgevallen

- Spoednummer arts: 0528-37 11 33
- Politie De Wolden: 0900-8844 (bij nood 112)
- De Wemme: 0528-373332

Adres De Wemme: Burgemeester Tonckensstraat 49, 7921 KB Zuidwolde

Alles is in het werk gesteld om te zorgen dat de informatie in deze brochure bij het ter perse gaan zo correct mogelijk is bijgewerkt.

Streekbelang Fort is niet aansprakelijk voor eventuele consequenties die voortvloeien uit het gebruik van deze publicaties.

Niets uit deze publicatie mag worden gekopieerd zonder de uitdrukkelijke toestemming van Streekbelang Fort.

Dorpshuis De Snikke, De Wemme en alle medewerkers en vrijwilligers kunnen op geen enkele wijze aansprakelijk gesteld worden.

Alle medewerkers en vrijwilligers wensen u een prettige fietstocht!

Dit routeboekje werd mede mogelijk gemaakt door de subsidieregeling 80 jaar vrijheid van de gemeente De Wolden.

© 2025 Streekbelang Fort, museum De Wemme en Barak Linde
Tekst en ideeën: Jan Rozema
Opmaak en redactie: Jauk van der Craats

1

Start bij De Wemme.

Bij de start of het einde van deze fietstocht kunt u een bezoek brengen aan de Barak die bij het parkeerterrein van De Wemme staat. Voor meer informatie en openingstijden, zie de QR codes bij de barak of <https://baraklinde.nl>

Vanaf de ingang van De Wemme gaat u rechtsaf de Burgemeester Tonckenstraat op en u neemt de 1ste weg rechts "Kerkweg".

Einde Kerkweg → **Bazuin.**

Aan het eind ← het fietspad '**Drogerpad**' richting Fort.

In Fort → (richting Veeningen) en daarna 1ste weg ← 't Jaagpad, deze weg uitfietsen (kan bij het dorps huis De Snikke zowel links als rechts) tot de kruising, hier → 't Holweg.

Het dorps huis De Snikke is ook een startplaats van deze fiets route.

2

Aan het 't Jaagpad stond de school die op 19 juni 1943 in brand is gestoken door een verzetsgroep uit Alteveer/Kerkenveld die onder leiding stond van Rieks Zomer en Jan Leissenaar. De reden hiervoor was dat er in de school radio's waren opgeslagen, die de Duitsers in beslag hadden genomen. Nu is hier een zorghotel gevestigd: 'De Brehhoeve'.

School in Fort voor het in brand werd gestoken.

Einde 't Holweg → **Bloemberg.**

Bloemberg helemaal uitfietsen tot café-restaurant Poortman. Hier de asfaltweg oversteken en de route ← over het fietspad vervolgen richting Balkbrug.

3

Hier bij café Poortman stond in de oorlog een boerderij, hier was het plaatselijke en tijdelijke hoofdkwartier van de Canadezen onder leiding van ene captain Stilwel. Er is bij de bevrijding één Canadese soldaat omgekomen op het grondgebied van Zuidwolde.

Café Poortman, met daarachter de boerderij waar het hoofdkwartier was

Na brug over de Reest verlaat u Drenthe, op volgende splitsing ↑ fietspad volgen richting Balkbrug.

U komt op dit traject langs het bezoekerscentrum van het Overijssel landschap de Wheem in Oud Avereest. Oud Avereest is een beschermd dorpsgezicht.

4

Op het tegenoverliggend kerkhof liggen drie geallieerden begraven, zij zaten in een bommenwerper (een Halifax) die op 14 mei 1943 werd neergeschoten, en stortte neer bij Den Kaat in het weiland achter Den Kaat nummer 8. Vier bemanningsleden overleefden de crash en werden gevangengenomen, drie bemanningsleden overleefden het niet en werden in Oud Avereest begraven.

Graven van de drie geallieerde bemanningsleden.

Van links naar rechts: H.D. Beattie, R.E.Harten en S.B. Hawley

Bij de zijingang van het kerkhof aan de Meppelerweg staat een herinneringsbord over dit vliegtuig met zijn bemanning.

In Balkbrug blijft u de Meppelerweg volgen tot de tunnelbuis met het brugdeel.

U gaat hier → het fietspad langs de N377 op richting Zwolle.

5

Hier op de hoek de tunnelbuis staat voor de brandweer kazerne een gedenkteken voor 9 mannen uit Dedemsvaart die hier op 9 april 1945 vermoord werden door de Duitsers. Zij waren willekeurige slachtoffers die waren opgepakt na de vermeende bevrijding van Dedemsvaart en wie niets anders kon worden ten laste gelegd dan dat ze zich te vroeg hadden verheugd op bevrijding van Dedemsvaart, die echter een dag later werkelijk zou gebeuren.

Op 6 april 1945 vielen door een Duits terreur peloton

1. Jan Boerman, echtgenoot van H.E. Smits, geboren op 20 januari 1917.
2. Lucas Bouwknecht, ongehuwd, geboren op 11 april 1922.
3. Hendrikus G.J. Jansen, echtgenoot van L.W. van Dijk, geboren op 23 maart 1911.
4. Lefert ten Kate, echtgenoot van L. ten Kate, geboren op 13 september 1906.
5. Hendrik Logtenberg, echtgenoot van M. Vos, geboren op 11 maart 1905.
6. Gerrit Helmus Reinink, echtgenoot van H. Bouwman, geboren op 16 oktober 1920.
7. Antonius B.A. Rijkers, echtgenoot van C.M. Coomans, geboren op 28 december 1890.
8. Jan Sluijter, echtgenoot van D. Tijssen, geboren op 8 februari 1909.
9. Jans H. Veldhuis, ongehuwd, geboren op 17 december 1922.

Wij gedenken hen met eerbied!

De dag hiervoor was een Canadese verkenning eenheid in Dedemsvaart verschenen, hierdoor had de bevolking foute Nederlanders omgepakt en opgesloten in het busstation van Dedemsvaart. 's Avonds vertrokken echter de Canadezen weer naar hun basis, 's nachts kwamen de Duitsers weer terug in Dedemsvaart en namen wraak op 9 onschuldige mannen die zij vasthielden in café Luinge (later Takens).

Café Luinge

Na het benzinstation ter hoogte van nummer 79 de N377 voorzichtig oversteken.

Route vervolgen over het (voet)pad tussen de nummers 60 en 62, tot een wit huisje (wachtershuisje).

Lemiet of wachtershuisje

Dit is het laatste huisje dat is overgebleven uit de tijd dat het nog Ommerschans was. Het was een wachtershuisje, hier werden de (meestal) dronken verlofgangers opgewacht en werden dan via het linksgelegen bospad teruggebracht.

Deze laan heet heel toepasselijk de Dronkenmanslaan. ← Boslaan (straat in Balkbrug bekend van de postcode loterij).

De Boslaan is een mooi voorbeeld hoe vroeger de rangen en standen bij justitie waren. Aan het begin van den straat zijn er de rijtjes huizen voor het lagere personeel. Aan het eind staan de vrijstaande woningen, deze waren voor het hogere personeel.

Aan het eind ← Ommerweg, daarna 1ste weg → Molenweg.

Bij 2^e splitsing ↑ Molenweg. Dit wordt De Omloop, volg daarna de route richting molen 'De Star'.

U fiets het fietspadje op langs molen 'De Star' tot de N377. Hier → het fietspad op.

Bij de stoplichten ← de N377 oversteken, (route vervolgen over industrieterrein Katingerveld). U neemt de 1ste weg ← Eerste Katinger.

Aan deze Eerste Katinger staat bij het benzinstation een lunchroom.

Deze weg volgen tot de T splitsing en hier ← , deze weg affietsen en u verlaat het industrieterrein Katingerveld en u gaat bij het sportterrein → de voorrangsweg op richting Zuidwolde.

U fietst langs het buurtschap Den Kaat.

7

Op Den Kaat, achter de woning nummer 8 is de Halifax neergekomen waarvan drie omgekomen bemanningsleden begraven liggen op Oud Avereest.

Een Halifax

Bij de volgende splitsing vervolgt u de route langs de Ommerweg over het naastgelegen fietspad richting Zuidwolde.

De route die u nu fiets richting Zuidwolde is hetzelfde als Canadezen volgden in 1945.

Canadezen in Zuidwolde

Na circa 3 km bij de splitsing met fietspad (stenenpijp pad), blijft u het fietspad volgen langs de Ommerweg richting Zuidwolde.

Na circa 500 meter heeft u een info bord over de grafheuvels van Nolde.

Voor de afslag Sjoert staat op nummer 74 de boerderij 'Grote slag'.

Boerderij van de familie Andringa voor de brand

In de oorlog woonde hier de Familie Andringa. Deze boerderij werd in de oorlog bij de bevrijding op 7 april 1945 in brand geschoten. In de boerderij zaten 15 militairen. Drie Duitse soldaten kwamen om tijdens een vuurgevecht met Canadezen.

Op volgende kruising ← Sjoert

10

Op dit punt kunt u rechtsaf naar het voormalige kamp Linde, waar een info bord staat over kamp Linde.

Deze asfaltweg wordt een gravelweg, later weer een asfaltweg.

11

Bij het gedeelte dat niet geasfalteerd is, is links in het weiland op 13 november 1943 een Duits jachtvliegtuig (een Messerschmitt 109) neergestort. Dit gebeurde na een luchtgevecht met 2 Engelse jagers.

Messerschmitt 109

Totaal zijn er in de oorlog 4 vliegtuigen neergestort op het grandgebied van Zuidwolde: 2 Duitse jagers en 2 geallieerde bommenwerpers.

U fiets Sjoert af tot op ongelijke kruising ↑ **Middelveldseweg.**

Deze klinkerweg helemaal affietsen tot in Zuidwolde en op de T-splitsing ← **Burgemeester Tonckensstraat.**

U fiets weer terug naar De Wemme, het begin- en eindpunt van deze route.

Bent u gestart in Fort, breng dan een bezoek aan de Barak (zie opening tijdens <https://baraklinde.nl>) en vervolg de route weer bij punt 1 van de beschrijving.

Voetnoot

Zuidwolde werd officieel bevrijd op 10 april 1945 om 18.00 uur.

Monument uit 1955 bij het gemeentehuis voor de mensen die zijn overleden in de oorlog

Er zij door de oorlogsomstandigheden zo'n 30 personen van verschillende nationaliteiten omgekomen in en uit Zuidwolde.

Vragen bij de puzzeltocht.

1. Wie had de leiding over de verzetsgroep die de school in Fort in brand staken?
2. Wie was de commandant over de Canadese eenheid die in de boerderij bij café Poortman een tijdelijke hoofdkwartier hadden?
3. Hoeveel bemanningsleden zaten er in de Halifax die bij Den Kaat neerstortte?
4. Waar werden de gijzelaars vastgehouden in Balkbrug voordat ze werden vermoord?
5. Wat was de functie van het witte huisje aan de Boslaan tijdens de periode dat de Ommerschans een bedelaars kolonie was?
6. Achter welk huis op Den Kaat is de Halifax in 1943 neergestort?
7. Waar is de locatie van deze foto in Zuidwolde die gemaakt is in 1945?
8. Wat is de naam van de boerderij die op 8 april 1945 aan de Ommerweg in is gevlogen?
9. Welk type vliegtuig stortte neer bij Sjoert in 1943?
10. Waar staat het monument in Zuidwolde ter nagedachtenis aan de slachtoffers van de oorlog?

Antwoorden Puzzeltocht

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. -----
7. -----
8. -----
9. -----
10. -----

